

Bijbelse kalender

Het volgen van de Bijbelse kalender zou makkelijk zijn als die niet gebaseerd was op de maan.

Door Thomas D. Lancaster

Omdat de cyclus van de maan niet overeenkomt met een zonnemaand, en twaalf maancyclusen geen volledig zonnejaar vormen, verschuift de kalender geleidelijk in de loop der tijd. Als dat niet af en toe wordt gecorrigeerd, dan duurt het niet lang voordat we Pascha in december vieren. Daarom compenseert de Joodse kalender dat door een extra maand toe te voegen om daarmee alles weer recht te trekken.

Van tijd tot tijd zijn er leraren in de Hebrew Roots-beweging die mensen proberen te overtuigen om de Joodse berekening van de Bijbelse kalender terzijde te schuiven en een alternatieve kalender te volgen – gebaseerd op het rijpen van het graan of andere seizoensgebonden middelen. Ze willen een preciezere en meer consistente correlatie tussen de fase van de maan en de datum van de maand dan de Joodse kalender biedt. Zij zijn voorstanders van een alternatieve berekening van de kalender omdat zij vinden dat hun interpretatie vanuit Bijbels oogpunt meer correct is. Maar is dat zo?

Bijbels correcte kalenders

Vanuit mijn visie op de Bijbel is het bijbels het meest correct om te verwijzen naar de Joodse autoriteit. In de Bijbel staat, dat als er discussies ontstaan over de toepassing van een gebod uit de Torah, we ons moeten richten tot de Joodse autoriteiten (Deuteronomium 17:8-13). Een discussie over de berekening van de kalender valt in die categorie.

Als Hij de vastgestelde tijden van de Bijbelse kalender aan Mozes kenbaar maakt, zegt JHWH tegen Mozes: “Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: De feestdagen van de HEERE, die u moet uitroepen, zijn heilige samenkomsten. Dit zijn Mijn feestdagen” (Leviticus 23:2). Er

wordt aangenomen dat de woorden “die u moet uitroepen” zijn gericht aan de Joodse autoriteiten. De autoriteiten van de Joodse gemeenschap hebben de Bijbelse verantwoordelijkheid om de feesten uit te roepen, met andere woorden, de jaarlijkse feesten aan te kondigen en hun data vast te leggen. Het is hun taak om de nieuwe manen te bepalen, evenals de nieuwe maanden en de data van de feesten. God stelde zeventig oudsten aan over Israël (het Sanhedrin) evenals de Joodse rechtbanken en autoriteiten die beslissingen nemen over de berekening van de kalender:

Ieder mens moet zich onderwerpen aan de gezagsdragers die over hem gesteld zijn, want er is geen gezag dan van God, en de gezagsdragers die er zijn, zijn door God ingesteld, zodat hij die zich verzet tegen het gezag, tegen de instelling van God in gaat, en wie daartegen ingaan, zullen over zichzelf een oordeel halen. (Romeinen 13:1-2)

Observatie van de Nieuwe Maan

De verantwoordelijkheid voor het bepalen van de kalender was het eerste gebod dat God gaf aan het volk Israël toen Hij tegen Mozes en Aaron zei: “Deze maand zal voor u het begin van de maanden zijn. Hij zal voor u de eerste zijn van de maanden van het jaar.” (Exodus 12:2). De Bijbelcommentator Rashi rekende Exodus 12:2 als het eerste formele mitzwah (gebod) van de Torah omdat het het eerste gebod was dat God specifiek gaf aan het volk Israël. Hij merkte op dat JHWH het gebod rechtstreeks aan Aaron en Mozes had gegeven, de leiders van de generatie. Oftewel hij gaf het leiderschap de autoriteit om het begin van de maand te bepalen en de Bijbelse kalender vast te stellen.

Ten tijde van de Bijbel bepaalde het volk Israël de kalender aan de hand van het zien van de Rosh Chodesh, de nieuwe maan. Waarneming van de maan is afhankelijk van subjectieve observaties, omstandigheden en weersomstandigheden – variabelen die kunnen leiden tot meerdere mogelijkheden wanneer de nieuwe maand is begonnen. Om de hele gemeenschap dezelfde dag van de maand te laten aanhouden, was er een systeem nodig om de kalender te bepalen waar iedereen mee instemde. Anders zouden mensen in verschillende gebieden of iemand die de hemel minder nauwkeurig observeerde niet synchroon lopen met de rest van het volk.

Deze kwestie wordt kritiek als mensen zich willen houden aan geboden waarvoor specifieke data gelden. Bijvoorbeeld in Exodus 12, gaf God de hele gemeenschap van Israël verscheidene datum-specifieke geboden.

Denk aan de situatie van de Israëliische gemeenschap in Egypte. Als een groep Israëlieten geloofde dat de nieuwe maan anders moest worden berekend dan hoe de meerderheid het deed, of als een bepaalde groep de waarneming van de maan de eerste nacht had gemist en daarom een dag achteropliep, zou dat rampzalig zijn. De splintergroeperingen zouden hun huizen niet op de juiste dag met het bloed hebben gemarkeerd. Die fout zou hen hun eerstgeboren zoon hebben gekost.

JHWH sloot die mogelijkheid uit toen Hij tegen Mozes en Aaron zei: “Deze chodesh (vernieuwing van de maan) zal voor u het begin van de maanden zijn” (Exodus 12:2). Hij bepaalde daarmee de eerste dag van de maand, en synchroniseerde daarmee de kalender van de gemeenschap:

God liet Mozes de maan zien in zijn eerste kwartier (chodesh) en zei tegen hem: “Als de maan zich vernieuwt zoals deze, zal het voor jullie het begin zijn van de maand.” (Mechilta 1)

Uitroepen van de Nieuwe Maand

In de Misjna wordt de ceremonie beschreven waarbij het Sanhedrin de nieuwe maan uitriep. Getuigen van de sikkel van de nieuwe maan reisden meteen naar het Sanhedrin. De leden van het Sanhedrin spraken de getuigen onafhankelijk van elkaar om vast te stellen dat ze de nieuwe maan ook echt hadden gezien. Daarna verklaarden ze: “het is geheiligd”. Ze stelden de rest van het volk op de hoogte door middel van signaalvuren en boodschappers die zich over het land en in de hele Diaspora verspreidden.

Het gebod om de nieuwe maan te bepalen verleent autoriteit om de Bijbelse kalender te bepalen, de vastgestelde tijden te bepalen en de data te benoemen waarop de Bijbelse feesten moeten worden gevierd. Geeft de Torah die autoriteit aan iedereen? Mag elk individu of elke afzonderlijke synagoge, gemeente en gemeenschap zelf de Bijbelse kalender vaststellen? Als dat zo zou zijn, zou er geen eenheid kunnen worden gevestigd en zou elke persoon zijn eigen kalender kunnen bepalen afhankelijk van zijn eigen interpretaties. Verscheidene gemeenschappen en gemeentes zouden strijden over de “juiste” dag voor het vieren van de feesten, en de heiligheid van de heilige dagen zou worden vertrapt. Een aantal gemeenschappen zou hun maaltijd aan het einde van Jom Kippoer houden terwijl anderen net waren begonnen met vasten. Een aantal mensen zou het een maand eerder dan de anderen vieren. We zouden vechten en discussiëren, en het gebod

overtreden om “dwaze vragen te vermijden... en ruzies en onenigheid hebben over de Torah,” en dat is “nutteloos en zinloos” (Titus 3:9). Daarom ligt de verantwoordelijkheid voor het bepalen van de kalender niet bij ons; ze ligt bij het gevestigde en erkende leiderschap van het hele volk Israël. Ten tijde van de exodus waren dat Mozes en Aaron.

De Kalender ten tijde van de Apostelen

In de dagen van de apostelen had het Sanhedrin de autoriteit om de kalender vast te stellen.

In de Apostolische tijd waren er verscheidene splintergroeperingen zoals de Essenen, die hun eigen kalenders bepaalden onafhankelijk van het Sanhedrin, maar daarmee scheidden ze zich af van de bredere gemeenschap van Israël en maakte ze zichzelf ondergeschikt. Yeshua en de apostelen volgden echter de kalender die door de Joodse autoriteiten in Jeruzalem was vastgesteld en vierden de feesten samen met de rest van het volk. Als dat niet zo was geweest, dan zou het Nieuwe Testament daar iets over hebben vermeld.

In die dagen was er geen Koning

Een aantal moderne Karaïeten en Hebrew Roots enthousiastelingen heeft opgeroepen om terug te keren tot het waarnemen en bepalen van de nieuwe maan. Anderen hebben astronomisch meer correcte modellen van de maankalender overgenomen, en daarmee brengen ze het vers in vervulling waar staat: “In die dagen was er geen koning in Israël; iedereen deed wat goed was in zijn eigen ogen” (Rechters 21:25).

Elke persoon mag handelen naar zijn eigen overtuiging, maar in de mate waarin wij kalenders ontwikkelen onafhankelijk van de rest van het Joodse volk, distantieëren we ons van gemeenschap en ontmoeting met het Joodse volk en met elkaar. Als we oprecht geloven dat Gods vastgestelde tijden zijn afspraken zijn met Israël, dan moeten we die vastgestelde tijden samen met heel Israël vieren en op basis van de autoriteit van Israël, niet onafhankelijk van het grotere volk van God.

De vastgestelde kalender

In de vierde eeuw wilde de gekerstende Romeinse regering voorkomen dat de christenen Pascha vierden op grond van de Joodse berekening van de kalender. Ze verboden het Sanhedrin om samen te komen en de nieuwe maan te bepalen. De Joodse gemeenschappen in de Diaspora begonnen de kalender onafhankelijk van elkaar vast te stellen. Chaos,

onenigheid tussen gemeenschappen en verdeeldheid waren daarvan het gevolg. Een bewolkte dag kon de datum van Pascha veranderen. Zonder een centrale autoriteit die een extra maand toevoegt, begonnen de seizoenen te schuiven. Het duurde niet lang voordat Pascha in december zou vallen.

Om die situatie te herstellen gebruikte Rabbi Hillel II astronomische projecties en rekenkundige vergelijkingen om een vaste kalender te creëren die door heel Israël kon worden gehouden en waarmee de maanden en de feestseizoenen werden gesynchroniseerd zonder afhankelijk te zijn van de waarneming van de maan. We gebruiken die kalender van Rabbi Hillel vandaag de dag nog steeds. Totdat een Sanhedrin burgerlijke en religieuze autoriteit uitoefent over heel Israël en die afspraak wijzigt, blijft de kalender van Rabbi Hillel II de officiële standaard voor het bepalen van de nieuwe manen, Bijbelse maanden en de Bijbelse feesten. Geen rabbijn, leider of groep leiders heeft de autoriteit om te veranderen wat in de plaats is gesteld door het leiderschap van Israël. Elke persoon die dat probeert kan worden weggestuurd omdat ze autoriteit menen te hebben die niet aan hen is gegeven.

De vaste kalender is geen perfect systeem en bij tijd en wijle ontstaan er discrepanties tussen de Joodse datum op de kalender en de eigenlijke fase van de maan, en af en toe lijkt het erop dat de extra maand nog wel een jaar had kunnen worden uitgesteld, maar de vaste kalender voorziet in een universele standaard die in het leven is geroepen door een wettige en erkende autoriteit over Israël. Daarom moet die kalender voldoen totdat een enkelvoudige autoriteit over heel Israël opstaat die het kan corrigeren. Dat zal gebeuren niet lang nadat de zolen van de gezegende voeten van onze Messias Jesjoea opnieuw zullen staan op de Olijfberg. Op die dag zal hij het gebod voor het uitroepen van de nieuwe maan door middel van waarneming weer instellen, of hij zal de nieuwe maan zelf uitroepen.

Thomas D. Lancaster schrijft voor de bediening First Fruits of Zion.